

OBČINSKA UPRAVA

Glasilo Županske zveze za Slovenijo.

Stev. 11.

— Mesečna priloga „Domoljubu“ —

Leto I.

Državna hipotekarna banka in občinski denarji.

Nobena občina, nobeno županstvo, ravnotako pa tudi noben občinski zastopnik — sedanj in tisti, ki še le pride do te časti, ne sme ostati v nevednosti, kako hoče država urediti denarne zaloge, ustanove in zaklade občin, ter jim odvzeti pravico do samoodločbenega gospodarstva z denarji.

V »Uradnem listu« št. 119 z dne 20. novembra 1922 je bil razglašen zakon o ureditvi državne hipotekarne banke kraljevine SHS, ki zasluži, da si ga na drobno ogleda prav vsak občan. Ta zakon ne pomenja ničesar drugega, nego da se odvzame občinam pravica prostega upravljanja občinskega premoženja in denarja, ki se ga hoče v določeni dobi v celoti potegniti v državno centralo. Torej zopet napad na avtonomijo občin, od katere se krha drobec za drobcem.

Oglejmo si na kratko glavna in bistvena določila tega zakona, po katerem bodo zopet prizadete le občine v Sloveniji, ki so seveda najpopolneje organizirane upravne enote v državi. — V II. oddelku pod »A. Obseg poslov«, določa zakon v členu 5 tako-le:

Državna hipotekarna banka

1. upravlja vse državne in druge javne fondе, nadalje pupilarne in depozitne glavnice;

2. upravlja občinske, sreske, oblastne (okrožne) glavnice, ki se ji izročajo v upravljanje, istotako pa vse one glavnice in denarje cerkva, samostanov in drugih korporacij, ki se pobirajo v dokladah in se v šestih mesecih ne uporabijo za to, čemur so namenjeni.

Dalje je določba v II. oddelku pod »D. Nalaganje glavnice«, člen 40: Vsi državni fondji, istotako pa tudi oblastne, okrožne, sreske in občinske glavnice, kolikor niso deponirane v samoupravnih hranilnicah, cerkvene in samostanske glavnice in glavnice drugih javnih naprav pod neposrednim državnim nadzorstvom in njih denarji, ki se pobirajo v dokladah, a se ne uporabijo v šestih mesecih za to, čemur so namenjeni; vsi depoziti pri sodiščih, policijskih (političnih) oblastvih in vseh ostalih državnih uradih, nadalje denarji pupilarnih in konkurznih mas se morajo dajati v upravljanje državni hipotekarni banki, če ne zahteva varovanja korist, da se naloži pupilarni denarja večje obresti po varstvenem zakonu.

Vse te glavnice in vsi ti fondji se smejo nalagati tudi v državne obveznice in v pa-

pirje, katerim se daje po zakonu ta pravica, pupilarni denarji pa tudi v hranilnice, ki jim priznava zakon pupilarno varnost, toda samo največ do 20.000 dinarjev iz ene pupilarne mase.

Kot dopolnilo k temu členu pa se glasi člen 41: Če se po prejšnjem členu ne pošlje denar niti v enem mesecu, ko bi se moral poslati, plačajo državni organi in osebe, ki so odgovorne za to, na ta denar 12% obresti za ves čas, ko je ležal denar brezplodno.

In končno določa v VIII. oddelku (»Prehodne odredbe«) člen 117g to-le:

Zavodi in naprave v novih pokrajinah, ki so do sklenitve tega zakona sprejemali na vloge in v hranjenje denar, o katerem se govori v členu 5, točkah 1. in 2. tega zakona, morajo najkasneje v desetih letih položiti ta denar pri državni hipotekarni banki. Nove vloge tega denarja smejo omenjeni zavodi sprejemati še 5 — pet — let; potem pa se mora vsi denar po členu 5., točkah 1. in 2. pošiljati državni hipotekarni banki.

Kaj naj rečemo mi, kaj naj reče k temu zakonu vsa naša javnost, — kaj naj rečejo naše občine, kojih interese zastopamo na tem mestu v prvi vrsti? To je tako vnebovpijoč udarec ne le na samoupravne njihove pravice, ampak tudi udarec za naše denarne zavode, ki naj bodo po navedenih določilih tega zakona naravnost oropani vseh stalno naloženih denarjev. — Ali naj to oni, ki se jih tiče, prenesejo molče? Ali naj roma res ves naš denar — četudi po prehodnih določbah šele čez 5 ali 10 let v državno hipotekarno banko? Za svojo dolžnost smatramo kot čuvarji in zagovorniki pravic in interesov ne le občin kot takih, marveč tudi vsakega poedinca, da proti nakani centralizacije vseh javnih fondov, kakor zlasti tudi pupilarnih denarjev, na tem mestu z vso odločnostjo ugovarjamo. Vse prizadete, občine in druge korporacije, ne v zadnji vrsti zlasti varstvena in nadvarstvena (sodna) oblastva, pozivljamo, da še pravočasno povzdignejo svoj glas in sicer s krepkim povdarkom in energično zahtevno: Naš denar ostani brezpogojno doma! — Ni treba, da se bo zakon res izvajal; saj se ni izvajalo in izvedlo že nešteto drugih zakonov! Vendar, ko gre za denar, ni izključeno, da se bo poskušalo dati temu zakonu veljavo pred drugimi. Ne spominjamo se, da bi bil o tako važnem zakonu razpravljaj edino kompetentni faktor: parlament. Ne, enostavno razširil se je stari srbski zakon o ureditvi uprave fondov z dne 8. julija 1898 na vzo kraljevino SHS. Zato bo dolžnost naših poslancev, da z vso energijo preprečijo izvajanje tega zakona, v kolikor se tiče obveznega nalaganja naših denarjev v cen-

tralni belgrajski banki. Preveč živo nam je pred očmi 20% ni odbitek pri žigovanju, pasivno zadržanje centralne vlade nasproti predvojni mavstrijskim obveznicam, kaj še le proti avstrijskim vojnim posojilom, da bi molče prenesli še zadnji napad na naš kapital.

Vigilantibus iura! (Le čuječim bo mogoče doseči pravico.)

Domovinstvo.

(Nadaljevanje.)

Obseg domovinske pravice.

Domovinska pravica se razteza na celo občino. Popolnoma zmotna je tedaj misel, na katero se večkrat naleti in to posebno v slučajih, kadar je treba skrbeti za kakega občinskega reveža, da se domovinska pravica razteza le na gotov del občine, na posamezno vas, katastralno občino itd. in da je vsled tega dotični del občine dolžan skrbeti za dotičnega reveža. Domovinska pravica obsega celo občino n se vsled tega vse pravice in dolžnosti, ki izhajajo iz domovinstva, raztezajo na celi občinski okoliš. Da se v več občinah še danes izvršuje občinska ubožna oskrba po posameznih vaseh, odnosno delih občine, t. j. da posamezne vasi ali deli občine skrbijo za reveže, ki so bili tamkaj rojeni ali so vedno tamkaj stanovali, je v zmislu domovinskega in ubožnega zakona nepravilno, pustila se je pa taka preskrba vsled tega, ker je ta navada ponekod tako ukoreninjena, da bi jo bilo težko odpraviti in pa ker se je v gotovih slučajih kot rečimo pri preskrbi revežev od hiše do hiše, izkazala kot praktična.

Če se dve občini združita ali če se eni občini priklopi en del druge občine, tedaj se domovinska pravica, ki jo je kdo imel v enem ali drugem delu tako povečane občine, razširi na celi del po združitvi povečane občine.

Nekoliko bolj zapleteno je vprašanje domovinske pravice pri razdružitvi ene občine v dve ali več občin, odnosno pri vdružitvi enega kosa v okoliš druge občine. Domovinska pravica je v tem slučaju vravnana sledeče:

Domačine razdružene občine je treba odkazati kot domačine oni občini, v katero po razdružitvi spada zemljišče, na katerem so oni stanovali za časa razdružitve. Pri pomni se, da se pod besedo »stanovati« ne sme razumeti lečasno mogoče nekaj dni trajajoče slučajno in prehodno bivanje, temveč to bivanje mora biti tako, da je iz okoliščin, če se drugače ne da dokazati — razvidno, da je dotičnik imel namen tamkaj stalno bivati. Pri domačincih, ki za časa razdružitve niso več v občini bivali, pride kot domovna občina v poštev ona ob-

čina, v kateri leži zemljišče, na katerem so zadnjič stanovali pred odhodom iz občine. Če se tudi na podlagi tega določila domovinstvo v eni ali drugi vsled razdržitve nastali občini ne da določiti, ker dotičnik sploh ni nikdar v občini stanoval, potem se vzame za podlago poslednje bivališče tistega, po katerem se domovinstvo ravna, t. j. očeta, starega očeta itd., odnosno pri nezakonskih otrocih matere, oz. stare matere itd.

Pri osebah, pri katerih ne pride do veljave nobeden zgoraj naštetih načinov, določi politično oblastvo, v kateri izmed nastalih občin imajo te domovinsko pravico, če tega občine sporazumno same ne uredi.

Brezdomovinci.

Brezdomovince imenujemo one osebe, katerih domovinska občina ni znana in se tudi ne more dognati. Ker pa mora biti vsak državljan nekam pristojen, mora se takim osebam domovinska občina določiti, odnosno treba jih je odkazati neki občini, ki mora z njimi ravnati tako kot z domačinci in sicer tako dolgo, dokler se domovna občina ne dožene ali drugod ne pridobe domovinske pravice.

Odkazati se pa morajo osebe brez domovinske pravice občinam vedno po sledečem redu:

1. Tisti občini, v kateri so živele, ko so bile potrjene ali so kot prostovoljci odšli k vojakom;

2. tisti občini, v kateri so, predno se je o njihovem domovinskem vprašanju začelo razpravljati, najdalje in sicer vsaj pol leta neprenehoma in prostovoljno prebivale. Če so prebivale te osebe v dveh ali več občinah enako dolgo, pride v poštev ona občina, v kateri so pod naštetimi pogoji prebivale nazadnje;

3. tisti občini, v kateri so bile rojene ali pri najdenčkih, kjer so bili najdeni. Pri osebah, ki so prišle iz najdenišnic in pri katerih ni znano niti kje so bile rojene, niti kje najdene, pride v tem slučaju v poštev občina, v kateri je najdenišnica;

4. tisti občini, v kateri se je oseba dobila v času, ko je vprašanje glede domovinske pravice nastalo.

Pripomniti je treba, da se mora odkazilo izvršiti točno po navedenem redu in se ne sme nobena točka neupravičeno preskočiti. Predvsem pride tedaj v poštev prva točka. Če ni mogoče dognati, v kateri občini je dotičnik stanoval v času, ko je bil zvet k vojakom ali ko je kot dobrovoljec odšel v vojaško službo, tedaj se preide na drugo točko in se preišče, če so mogoče dani pogoji druge točke. Če tudi teh ni, se preide na tretjo točko itd. In šele, če se po nobeni izmed teh točk odkazilo ne more izvršiti, pride v poštev četrta točka, t. j. občina, v kateri se je oseba nahajala, ko se je vprašanje glede njene osebe pričelo.

Zakonska žena se odkaže, če živi z možem skupaj, občini, kateri se je odkazal njen mož. Žena, ki živi ločena od moža, se odkaže po prej navedenem načinu. Nesamosvoji zakonski otroci sledi pri odkazilu očetu, nezakonski materi. Oboji pa zopet let tedaj, če žive z očetom, odnosno z materjo skupaj. (Dalje.)

Kaj morajo vedeti in poznati županstva?

(O razsodbah upravnega sodišča.)

(Dalje.)

Rekli smo že — in to določa občinski red popolnoma natančno (v § 30. za Kranjsko, v § 26. za Štajersko), da mora v občinskih zadevah občinski odbor le sklepiti in izvrševanje sklepov nadzorovati. Ves odbor skupaj pa izvrševalne oblasti nima, ampak je njegov izvrševalni organ županstvo. Teh določil se bo pač morala držati tudi prihodnja zakonodaja, če ne bo hotela postaviti na glavo vsega upravnega sistema. — Toda v obširnejši razpravo v tem oziru se ne moremo spuščati na tem mestu. — Vrnimo se torej k razsodbam upravnega sodišča, nanašajoče se na to poglavje občinskega reda. Podamo le nekatere najvažnejše.

1. Občinam pristoječa svoboda pri upravi lastnega premoženja ne vsebuje pravice, da bi smele neomejeno, za poljubne — če tudi zakonito dopustne namene razpolagati s premoženjem; navezana je (ta svoboda) na one namene, ki spadajo v področje občine. — (Razsodba upravnega sod. 13. maja 1881, št. 749, zv. IV, št. 1006).

2. Naknadno odobrenje kakega — od občinskega starešinstva storjenega sklepa v zadevi, ki spada sicer v delokrog občinskega odbora, velja ravnotako, kakor če bi bil že prvotno v tej zadevi sklepal občinski odbor. (Uprav. sod. 3. novembra 1894, št. 3972, Budw. 8137).

3. Občina ni le poklicana upravljati lastno občinsko premoženje, ampak tudi drugo posebno premoženje, ki je v zvezi z občinskimi smotri, če je bilo to dosedaj običajno. Spori o tem spadajo pred rednega sodnika. (Uprav. sod. 15. sept. 1881, št. 1433, zv. V, št. 1154).

4. Občinski odbor je poklican, da upravlja premoženje krajev (t. j. vasi, sosesk.) (Uprav. sod. 22. marca 1889, št. 1102, Budw. 4588.)

5. Določitev uradnega sedeža občinske uprave spada v lastno področje občine. (Uprav. sod. 11. junija 1886 št. 1223, zv. X, št. 3104).

K tej razsodbi naj pripomnimo, da nima župan sam pravice določiti, kje naj bo občinska pisarna, ali pa to pisarno pri novi izvolitvi župana enostavno preseliti na svoj dom ali poljubno kam drugam, temveč mora o premetitvi vselej popred sklepati občinski odbor.

6. Službeno razmerje občinskih uradnikov (uslužbencev sploh; op. pisca), sloneče na občinskih sklepih, je zasebno-pravnega značaja; umirovljenje kakoga občinskega uradnika se ne smatra za javno marveč kot zasebnopravno dejanje. (Uprav. sod. 24. nov. 1881, št. 1756, zv. V, št. 1217.)

7. Občina ima pri nastavljanju uradnikov pravico proste izbire. Prosilci za občinske službe nimajo pravice do rekurza, če se odbije prošnja. — Tudi deželni odbor ni upravičen, se v takih zadevah uradno vmešavati (Uprav. sod. 13. aprila 1888, št. 803, Budw. 4043).

K temu pripominjamo: Tudi ona — sedaj državna nadzorstvena obastva, ki iz-

vršujejo pravice bivših deželnih odborov, nimajo nikake ingerence na nameščanje občinskih uslužbencev. Vsled tega tudi nimajo nikake pravice odločevati o pritožbah proti sklepom občinskih odborov v zadevi podelitev služb. Le tedaj, če kak sklep krši zakon v formalnem oziru, jim daje zakon pravico, dotični sklep razveljaviti, nikakor pa ne pravice, o pritožbi odločevati meritorno. — Razveljavljenje protipostavnih sklepov pa spada v delokrog političnih oblastev I. stopnje (okrajnih glavarstev.).

8. Označenje kakega občinskega sklepa kot demonstracijskega ne opravičuje oblasti, da bi ta sklep razveljavila (ustavila), ako demonstracija ni nedopustna po svoji vsebini. (Uprav. sod. 13. januarja 1897, št. 192, Budw. 10.275).

9. Vdeležba občine kot take pri slavnostih in zborovanjih ni izven delokroga občine, ravnotako ne sklepi, ki se tičejo takih slavnosti in zborovanj, ako je le namen dopusten. (Uprav. sod. z dne 13. januarja 1897, št. 192, Budw. 10.275.)

10. Nadzorovanje, da se drži policijska ura pri obrtih, posebno pri gostilnah, spada v delokrog občine. — Splošna določitev policijske ure pa spada v delokrog obrtnega oblastva.

(Tako je razsodilo upravno sodišče dne 13. aprila 1888, št. 1287, Budw. 4044. — Sedaj je ta stvar v praksi v toliko drugačna, ker določa policijsko uro pokrajinska uprava, oddelek za notranje zadeve, tudi za deželo, in si je ta II. instanca pridržala tudi pravico za podaljšanje policijske ure za posamezne večere. — V tem oziru bo pač treba odločnih korakov, da preide ta pravica zopet na občine. Nadzorovalno pravico kot krajevna policijska oblast pa ima občina slej kot prej.)

Pri tej priliki opozarjamo, da ima le občina pravico, dovoljevati godbene in plesne prireditve. Te pravice si ne smejo občine pustiti krati po nobenem oblastvu.)

Ker je k določbam tega poglavja občinskega reda bilo izdanih še več razsodb upravnega sodišča, navedemo nekatere v prihodnjem članku, da se današnji preveč ne raztegne. (Dalje.)

Občine in šolski izdatki.

Ali ima občina odnosno županstvo pravico zahtevati prepis proračuna krajnega šolskega sveta ali ne? Ali imajo občine in županstva sploh pravico do vpogleda v proračune krajnih šolskih svetov?

Taka vprašanja dobivamo večkrat. — Svoje mnenje smo povedali že ponovno v preteklem letu.

Naj sledi še enkrat nastopno pojasnilo:

Nesporno je, da so proračuni kakor tudi računi krajnih šolskih svetov prav tako javni, kakor oni krajevnih (političnih) občin, gospodarskih odborov, cestnih in zdravstvenih zastopov. Skratka: kjer gre za javno gospodarstvo z javnim denarjem, mora imeti tudi vsa javnost pravico do vpogleda v gospodarstvo. Čisto gotovo je torej, da ima javnost pravico do vpogleda tudi v šolske prora-

čune in račune, četudi zakon o šolskem nadzorstvu tega izrečno ne določa, kar mora biti pa umevno samoposebi. — Tem večjo pravico ima torej občinski odbor odnosno županstvo kot njegov izvršilni organ, da zahteva od krajin šolskih svetov, da mu izroče podrobno sestavljeni proračun. Res je, da imajo po zakonu okrajni šolski sveti pravico reševati in odobravati proračune in letne račune krajin šolskih svetov. *Toda občani in njihovi postavno izvoljeni zastopniki — obč. odborniki in župani — imajo nič manjšo pravico vedeti, kakšne vrste izdatkov bodo morali občani plačevati za šole, ker ti stroški segajo že v stotisoče.* — Zahtevajte torej brez skrbi od krajin šolskih svetov, da vam izroče prepise proračunov. Pripomnimo, da je to v bivšem štajerskem ali koroškem delu Slovenije itak že uvedeno in dobivajo občine povsod ondi celotne in podrobne šolske proračune. Tudi ponekod na bivšem Kranjskem se to redno dogaja. Sicer se bo pa krajni šolski svet protivil izročiti podroben proračun županstvu le tam, kjer 1. obstoji politično nasprotstvo, torej iz nagajivosti, ali pa 2. kjer se nameravajo vtihotapati v šolski proračun neopravičeni izdatki, glede katerih naj bi davkoplačevalci ne vedeli, za kaj so prav za prav namenjeni. — V obeh slučajih torej ni postopanje v redu in je dan povod, da poseže vmes nadzorstveno oblastvo. Pritožite se torej! To pravico ima županstvo brez vsega dvoma. Še enkrat poudarjamo: županstvo ima neizpodbojno pravico, da zahteva proračun od krajnega šolskega sveta.

Občinski dolgovi v Avstriji

Dokler je obstala stara Avstrija, so tudi slovenske — zlasti štajerske občine najemale posojila pri denarnih zavodih, ki spadajo sedaj pod Avstrijsko republiko. Morda je tudi kaka občina bivše Kranjske, ki ji dela preglavice pri nemških denarnih zavodih sedanje Avstrije najeto posojilo.

Da bo treba taka posojila, ki so bila najčisto najeta za podpisovanje avstr. vojnih posojil, končno vrniti, o tem ni dvoma. Vprašanje je le, kdaj, kako in v kakšni valuti se to zgodi.

V zadevi je izdala pokrajinska uprava oddelek za notranje zadeve okrožnico okrajnim zastopom na bivšem štajerskem z začasnim navodilom, kako naj se občine ravna. Kranjske občine niso bile obveščene, ker jih je pač le malo, ki bi bile zadolžene v Avstriji.

Ker utegne vprašanje glede takih dolgov zanimati tudi širšo javnost in prizadete zasebnike, priobčujemo omenjeno okrožnico dobesedno. — Glasi se:

Pokrajinska uprava, oddelek za notranje zadeve.

Štev. 39.447.

Ljubljana, dne 7. novembra 1922.

Vsem okrajnim zastopom na bivšem štajerskem.

Od raznih občin iz bivše štajerske prihajajo oddelku za notranje zadeve vprašanja, kako naj se ravna glede odplačevanja anuitet ali pa tudi vračevanja ce-

lotnih dolgov, najetih pred državnim pre vratom pri denarnih zavodih v bivši avstro-ogrski monarhiji, ki spadajo sedaj pod Avstrijo. Nekateri denarni zavodi in sedanji Avstrijski republiko (n. pr. Zentralbank der deutschen Sparkassen, Wien) zahtevajo, da priznajo občine s posebnimi izjavami obveznosti plačila zaostalih in že zapadlih anuitet, in da naj prosijo s posebnimi vlogami za odlog plačil ter jim prete v nasprotnem slučaju s sodnijskim poslopanjem.

Na tozadevna vprašanja opozarja oddelek za notranje zadeve prizadete občine na nastopno:

Nesporno je, da obstoji dolžnost odplačevanja oziroma povračila obstoječih dolgov, če je bilo najetje posojil izvedeno v postavni obliki, to je: na podlagi pravih sklepov občinskih odborov in z odobritvijo deželnega odbora. To velja zlasti za dolgove v svrhu podpisa avstrijskih vojnih posojil.

Nista pa še določena kurz in način plačevanja med našo državo in Avstrijsko republiko, ker so bila vsa pogajanja glede izvrševanja medsebojnih obveznosti med obema državama doslej brezuspešna.

Na tozadevno prošnjo oddelka za notranje zadeve za navodilo, kakšno stališče naj vzamejo občine, je odgovorilo ministrstvo zunanjih zadev, oddelek za izvršitev mednarodnih dogovorov, z rešenjem z dne 22. oktobra 1922 Br. 7098, da rešuje to vprašanje člen 271 senžermenske mirovne pogodbe. Toda vsled težkih razmer, v kakršnih je Avstrija, je ta prosila, naj se izvrše dogovori (pogajanja) glede izvršitve tega člena. Pogajanja so se že pričela in je stvar sedaj v razpravi.

Iz tega sledi, da vprašanje o plačevanju anuitet ali vračevanju posojil denarnim zavodom v Avstrijski republiko še ni rešeno. Zato se priporoča, da občine počakajo z odplačevanjem do končne ureditve tega vprašanja. Vsled tega tudi ni pomisleka proti temu, da prosijo občine odnočno županstva za odlog plačil dotlej, dokler ne bo vprašanje o poravnavi medsebojnih obveznosti rešeno z medsebojno državno pogodbo.

Listnica uredništva. (Županstvu K. r.) — Pristop občine kot take k »Županski zvezi« smo vzeli na znanje. Vendar pa si dovoljujemo Vas in z Vami vred opozarjati vse druge občine, da s pristopom občine namen še ni dosežen. Nam gre namreč predvsem za to, da pristopi k »Županski zvezi« vsak po edini član občinskega odbora: vsak župan, svetovalec, obč. odbornik in namestnik. Le številna in krepko organizirana armada ima zagotovljeno zmago. Toda ta zmaga je v nemali meri odvisna od sredstev. Kakor še tako velika armada ne more biti zmagovita brez opreme in brez streliva, tako tudi ne naša. Zato je poleg moralčne sile treba, da je podpora zadostna tudi v gmotnem oziru. Pristopite torej k županski zvezi individualno vsi občinski zastopniki s članarino letnih 4 Din, kar je pač malenkost! —

Nosite zaradi njihovih velikih prednosti

PALMA

Vesele in blagoslovljene

BOŽIČNE PRAZNIKE

želi vsem cenjenim odjemalcem

ANTON KUŠLAN, trgovina z mešaním blagom, LJUBLJANA, Karlovska cesta 34.

HIŠA V MOŠNJAH NAPRODAJ

v kateri je že več let dobro idoča gostilna. Prpravna je tudi za vsako drugo brt. Cena nizka. Pojasnila daje VAL REMIC, Mošnje štev. 33 p. Radovljica, Gorenjsko. 5494

IVAN MIHEVC :: Vrhnika

Stara cesta štev. 120,

priporoča svojo veliko zalogo najboljšega
USNJA iz domače stroje in češke PODPLATE.

Vsakovrstni VOZovi združenih obrtnikov

stalno v zalogi pri

MARTIN MALI,

sedlarju in ličarju avtomobilov v Domžalah.

Vsako prvo in tretjo sredo v mesecu v Ljubljani na Ambroževem trgu (Št. Peterski most.) Sprejemajo se popravila in v zameno.

150 kron na dan

lahko vsak zasluži doma v svojem kraju s prodajanjem nekega izdelka. Kdor hoče zaslužiti, naj mi pošlje svoj naslov in znamko za odgovor.

Josip Batič, Litiia 75.

Prvovrstna umetna gnojila

dobavlja najceneje veletrgovina

Vinko Vabič, Žalec
Slovenija.

Jamstvo za vsebino.

Vse vrste v zalogi:

18% Thomasovo žlindro, 40—42% kalijevo sol, 18—20% kostni superfosfat, 15% rudninski superfosfat, 15—17% apneni dušik.

DVOKOLESA emajiramo in z ognjem ponikljamo v lastnih delavnicah in shranimo preko zime. F. BATJEL, »TRIBUNA«, LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Velika izbira otroških vozičkov, dvokoles in sivalnih **F Batjel**. Ljubljana, Stari trg 23. strojev Sprejme se v polno poravo za emajiranje z ognjem in poniklanje **DVOKOLESA, OTROŠKI VOZIKI, SIVALNI IN RAZNI STROJI**. »TRIBUNA«, tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

TRGOVINA PRI »OSTERCU«

M. LAPUH in DRUG

Škofja Loka, Spodnji trg št. 47

priporoča svojo bogato

zalogo manufakturnega blaga.

Posebno velika izbira MOŠKEGA SUKNA in DAMSKEGA VOLNEGENA BLAGA po izredno nizkih cenah.

HLAPCA in DEKLO

sprejem o Božiču. Plača 900 K mesečno. ZGOR. ŠIŠKA ŠT. 25 pri Ljubljani. 5501

V TIHABOJU, obč. Mirna na Dolenjskem, 20 minut od farne cerkve Sv. Križ pri Litiji,

je naprodaj hiša z malim vrtom

prilagodna za gostilno in trgovino. Na željo kupca se mu proda lahko tudi par njiv in nekaj gozda. Cena po dogovoru. Poizve se pri imetniku IGNA-CIJU ZIDAR, Tihaboj št. 19, Sv. Križ pri Litiji.

Prežganje pri Litiji.

: Vesele božične praznike in srečno novo leto :

želim vsem svojim zvestim odjemalcem, iskreno se zahvaljujoč za dosedanje zaupanje, zlasti v letošnjem letu za časa moje odsotnosti. — Naznanjam, da bom v novem letu svojo trgovino preuredil in izpopolnil tako, da bom zamogel ustreči vsem želiam svojih dragih odjemalcev. — Zagotavljam Vas najboljšo postrežbo, upam, da mi ostanete zvesti tudi v novem letu in mi pridobite še novih odjemalcev. Za obilen obisk se priporoča

FRAN DE CECCO, trgovec.

Dvokolna brizgalna v stanju kakor nova, s sesalnimi cevmi in 100 m popolnoma novih cevi z vsemi sklepnimi sponami, se proda pod ugodnimi pogoji. Za novo ustanovljena gasilna društva ali za društva v hribovitih krajih ugodna priložnost. — Naslov pove upravništvo »Domoljuba« pod štev. 5259.

Objava

Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani

paznanja svojim vlagateljem, da obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1923 dalje

po **5%**

Od 1. januarja 1923 vodimo vse račune in knjige vsled določbe ministrstva za trgovino in industrijo

v dinarski veljavi

in kateri naj izvolijo stranke izključeno dajati svoje naloge in naročila.

RAVNATELJSTVO.

Odoevniška pisarna
Dr. I. Brejc-a

je sedaj

na **Dunajski cesti št. 38.** (poleg stare mitnice — v hiši Zadrugne zveze) v Ljubljani.

Denar.

Denar si prihrani vsak, kdor kupuje v moji špecijski trgovini **ADOLF KERN** v Kranju, zraven »Bekselnae«. — Na izbiro vsakovrstno blago, kot n. pr.: fina banaška **MOKA, KORUZA, OTROBI, MOKA** za krmo, **SLADKOR, MILO, PETROLEJ, SOL** itd. — Se priporočam z veseloštopanjem.

Voščim cenjenim odjemalcem

srečne in vesele božične praznike.

ADOLF KERN trgovec, Kranj.

Poročne prstane

v veliki izbiri priporoča **JOSIP JANKO**, urar v Kamniku, na šutni (nasproti farne cerkve).

PREKLIC. Preključujem, kar sem govoril o Ani Mohorič iz Repenj in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe zoper žaljenje časti. — **FRANC KIMOVEC**, Bukovec pri Vodichah. 5475

Izjava. Ker se širijo neresnične vesti o meni oziroma mojem bratu radi najine sestre, izjavljam, da bom proti vsakemu, kdor bi to še nadalje razširal, sodnijsko postopal. — **Janez TUŠEK ml., Sv. Lenart št. 21.** 5416

Preklic.

Podpisana **Ivana Kurent** iz Žlebov preključujem in obžalujem vse obdolžitve, ki sem jih govorila o svojem bratu **Ivanu Alič**u.

IVANA KURENT.

Na prodaj! Posestvo

obstoječe iz: kmetijske hiše, v kateri so tudi klet in hlevi, skoraj novega skednja in 28 oralov vrta, njiv, travnikov in gozdov v Kačjem potoku 10, občina Mozelj, proda za 60.000 Din **MAGDALENA JONKE**, gostilničarka v Gornjem Mozelju pri Kočevju. 5428

IZGUBLJENA je bila 12. t. m. vreča lane n. nega semen na poti iz Podutika skozi št. Vid do vasi Medno. Najditelja prosimo, da odda najdeno proti nagradi pri **JAK. OVEN** pri Andrejčku v Podutiku št. 12. 5453

UČENEC za kovasko obrt se sprejme takoj. Hrana in stanovanje v hiši. — **IVAN KAPUS**, podkovski in vozni kovač, Posavec št. 1, p. Podnart, Gorenjsko. 5474

Redna zveza

iz Bremena preko Southampton, Cherbourg v New York potom prekrasnih ameriškanskih vladnih parobrodov **United States Lines.**

PRIHODNI ODHODI:

Amerika 3. jan., 7. febr.
President Harding 6. jan., 14. febr.
President Rossevelt 17. jan., 28. febr.
George Washingt. 21. febr., 28. mar.

Zahtevajte prospekte in plovidbne listine št. 146.

UNITED STATES LINES

BELGRAD, Travnička ulica 1.
in vse večje potne pisarne.

Močne, trpežne baktrene kotle vseh vrst s širokimi kapami, izdeluje edino

KOTLARSKA ZADRUGA

v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 28.

Čisti domači izdelki! Nizke cene! Stalna zaloga!

Sprejemajo se vsa v to široko spadajoča popravila.

Ančka: Francka, kje si pa ti kupila balo, ko si se možila?
Francka: Kje druge kot v splošno znani trgovini

„Pri Ivanki“ F. in I. Goričar,

v Ljubljani, Sv. Petra cesta 29

Povsod smo si ogledali blago in cene, a bilo je tam najceneje in najlepša izbira, najsibo za obleke, odeje, platno za rjuhe, za žimnice, namizne prte, pregrinjala za postelje, svilene rute, moške srajce in sploh vse, kar sliši takrat zraven, vse se tam dobi. Mi smo prav zadovoljni z vsem, kar smo tam kupili.

Ančka: Hvala za dober svet, tudi jaz pojdem tja kupit, ker se bodem po praznikih poročila.